

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 483

van **ADELINE BLANCQUAERT**

datum: 11 februari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Vlaamse bestuursrechtscolleges - Digitalisering

In haar beleidsnota 2019-2024 stelde de minister dat zij tijdens de huidige legislatuur wil komen tot een effectief "Vlaams Justitieapparaat" dat de burger de vereiste rechtsbescherming biedt. Onder meer een doorgedreven volledige innovatieve én gebruiksvriendelijke digitalisering van de procedures bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges zou volgens haar beleidsnota tot een significante verbetering van voormelde procedures moeten leiden.

In het beleidsplan 2021-2024 van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) werd vervolgens een volledig hoofdstuk gewijd aan de ambitieuze digitaliseringsplannen die zouden worden uitgerold. Zo moet onder meer het digitaal platform en loket de basis vormen om op termijn tot een volledig digitale bestuursrechtspraakprocedure te komen in Vlaanderen met volledige livestreaming van alle zittingen, en zal er nog enkel een digitaal archief met alle DBRC-dossiers worden beheerd. De ontwikkeling van een volledig nieuwe digitale kennisdatabank vormt volgens dit beleidsplan het sluitstuk van dit grootse DBRC-digitaliseringsproces.

Op de DBRC-website leest men dat op 22 februari 2021 weliswaar een belangrijke stap in de DBRC-digitalisering werd gezet met het beschikbaar maken van een digitaal loket, maar dat er op digitaliseringsvlak verder nog heel wat werk aan de winkel is.

Eenzelfde geluid in de antwoorden van de minister op respectievelijk de vraag om uitleg nr. 1785 (9 februari 2021) en de schriftelijke vraag nr. 1157 (18 juni 2021) van collega-parlementslid Maaïke De Vreese; met het digitaal loket is volgens de minister de eerste belangrijke DBRC-digitaliseringsstap gezet, maar verder diende onder meer nog volop onderzocht te worden met de hulp van een externe partner op welke wijze de onderdelen van het digitaal platform in productie gesteld zouden kunnen worden en in welke mate de DBRC-regelgeving op dit punt bijgestuurd diende te worden.

1. Kan de minister, nu de Vlaamse Regering de tweede helft van haar regeerperiode reeds heeft aangevat, een helder overzicht bezorgen van de digitaliseringsstappen die nog tijdens deze regeringslegislatuur binnen DBRC effectief gerealiseerd zullen worden (met inbegrip van de richtdatum waarop elke stap volledig zal zijn uitgevoerd, de geraamde budgettaire impact van elke stap, alsook voor elke stap de vermelding op welk punt de DBRC-regelgeving aangepast dient te worden)?
2. De minister stelt via de hoger beschreven digitalisering een verbetering van de DBRC-procedures, alsook een effectief "Vlaams Justitieapparaat" dat de burger de vereiste rechtsbescherming bidet, in het vooruitzicht.

Op basis van welke parameters en via welke interne en/of externe audit- en controlemechanismen/methoden zal de minister nagaan:

- a) of voormelde beide doelstellingen ook werkelijk worden bereikt via de door haar geplande digitaliseringsoperatie;
- b) of, en desgevallend op welke wijze, het digitaliseringsproces indien nodig tijdig bijgestuurd dient te worden om deze vooropgestelde doelstellingen optimaal te kunnen realiseren?

ANTWOORD

op vraag nr. 483 van 11 februari 2022

van **ADELINE BLANQUAERT**

1. Tijdens de eerste helft van deze legislatuur zijn al verschillende stappen gezet in de digitalisering van de procedures bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Een belangrijke mijlpaal was maandag 22 februari 2021 waarop de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) een digitaal loket heeft uitgerold.

Procespartijen, burgers, advocaten en overheden kunnen sindsdien documenten digitaal bezorgen aan de DBRC in een beveiligde omgeving. Dit kan voor alle lopende en toekomstige procedures bij alle drie de bestuursrechtscolleges onder de koepel van de DBRC): de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Handhavingscollege en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

Het gebruik van het digitaal loket is vrijwillig en kosteloos. Procespartijen kunnen er nog steeds voor kiezen om documenten te bezorgen via een aangetekende brief of door neerlegging op de griffie.

De huidige applicatie, het dossier- en informatiebeheerssysteem van de DBRC, heeft vervolgens een belangrijke upgrade gekregen om het systeem weer up to date te maken in het kader van continuïteit, duurzaamheid en de geplande technologische en functionele uitbreidingen.

De upgrade was noodzakelijk om de functionele continuïteit, maar ook een blijvende ondersteuning (support) te waarborgen. Daarnaast worden uitbreidingen op een future proof platform gefaciliteerd en wordt tevens geïnvesteerd in veiligheid en beveiligingsupdates.

Ten slotte zijn structurele wijzigingen doorgevoerd in de applicatie omwille van recente wijzigingen in de regelgeving:

- Het decreet van 21 mei 2021 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (B.S. 14/06/2021) wijzigt op een aantal belangrijke punten het procedureverloop bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

De wijzigingen aan artikel 35 en 37 DBRC-decreet zijn in werking getreden op 24 juni 2021.

- Met de publicatie van het besluit van 29 oktober 2021 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (B.S. 1/12/2021) zijn ook de overige decretale en reglementaire bepalingen in werking getreden op 1 december 2021.

Tijdens de tweede helft van de legislatuur moet het digitaal loket nu uitgroeien tot een innovatief en klantvriendelijk digitaal platform waardoor de volledige administratieve afhandeling van de procedure bij de bestuursrechtscolleges digitaal kan verlopen:

digitaal indienen en ontvangen van processtukken, onmiddellijke betaling rolrecht, toegang tot een volledig digitaal dossier, termijnberekening, zittingskalender, overzichten van lopende dossiers voor advocatenkantoren, etc. Daarnaast wordt een kennisdatabank gebouwd met bijbehorende zoekfunctie, om te zorgen voor een betere ontsluiting van de rechtspraak, zodat procespartijen deze makkelijker kunnen consulteren en gebruiken bij de voorbereiding van hun processtukken en zodat de rechtscolleges vlotter nieuwe arresten kunnen opmaken.

De DBRC rondt op dit ogenblik het verzamelen van informatie over en het overleg binnen en buiten de Vlaamse overheid met betrekking tot de verschillende bouwblokken voor een platform af met als doel het aflijnen van de bestelling van een opdracht.

Essentiële bouwblokken (kunnen) zijn:

- het Omgevingsloket,
- het Vlaams Toegangsbeheer (ACM) als centrale toegangspoort voor de toepassing,
- het MAGDA-platform om authentieke bronnen op een veilige manier op te halen,
- modules van Digitaal Vlaanderen (betalingsmodule, digitale handtekening),
- het 'Digital Platform for Attorneys' (DP-A) voor een doorgedreven digitale communicatie met de advocaten via de 'advocatenkaart',
- het Agentschap Binnenlands Bestuur voor het loket van de lokale besturen,
- etc.

Een eerste traject met als eindproduct een gedigitaliseerde procedure zal afgerond zijn eind 2022, begin 2023. Verschillende stappen moeten daartoe doorlopen worden: een functionele analyse, de ontwikkeling en implementatie van de toepassing, een doorgedreven testing om vervolgens de digitale procedure open te stellen voor de eindgebruikers.

Dit eerste onderdeel van het project, en dus effectieve ingebruikname van de digitale procedure, vergt een brede hervorming van de regelgeving, meer bepaald van het DBRC-decreet en -procedurebesluit. De hervorming van de regelgeving zal hand in hand gaan met de technische ontwikkeling van het digitaal platform en zal ertoe leiden dat de procedure herwerkt wordt en volledig uitgaat van een digitale procesvoering, met een eventuele, analoge (papieren) stroom als uitzonderingsregime (bijv. voor kwetsbare groepen die onvoldoende toegang hebben tot digitale middelen).

Hoe de regelgeving precies aangepast zal moeten worden, is afhankelijk van en nauw verweven met de technische oplossingen die de ICT-leverancier kan bieden. Sowieso zal aandacht besteed moeten worden aan volgende elementen:

- de transitie van een analoge naar een digitale procedure,
- de bescherming van persoonsgegevens volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG),
- het berekenen van de (digitale) termijnen om bv. processtukken in te dienen,
- het herdefiniëren van het concept 'beveiligde zending',
- het al dan niet verplicht maken van het gebruik van de digitale procedure voor specifieke beroepsgroepen zoals advocaten en overheden,
- optimalisaties aan de procedures bij de bestuursrechtscolleges, net omdat deze nu digitaal (kunnen) verlopen.

Na dit eerste traject wil de DBRC kiezen voor een iteratieve aanpak om met de principes van 'agile-softwareontwikkeling' gecontroleerd en periodiek het digitaal platform aan te passen om:

- verbeteringen door te voeren op basis van gecapteerde feedback van stakeholders en eindgebruikers van het platform, en
- verdere uitbreidingen en wijzigingen door te voeren.

Daarnaast staat de Vlaamse bestuursrechtspraak voor de uitdaging om zijn rechtspraak digitaal toegankelijker te maken, zowel intern (met het oog op een efficiëntere en

snellere opmaak van arresten) als extern (met als doel de transparantie, voorspelbaarheid en rechtszekerheid te verhogen voor burgers, ondernemingen, overheden, en andere partijen). Om dit te kunnen bereiken, zal de huidige setup worden aangepast en geïntegreerd. Op dit ogenblik beschikt de DBRC over een website met (beperkte) zoekfunctionaliteit en een interne kennisdatabank met een rigide boomstructuur.

De ontwikkeling van een geïntegreerde, krachtige en complete kennisdatabank met een complexe zoekmachine moet aan de interne en externe behoeften tegemoet komen.

De DBRC voorziet hiervoor de budgettaire middelen te gebruiken die in het kader van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht als project 62 "Digitalisering DBRC" aan de DBRC zijn toegewezen. Desgevallend put de DBRC ook uit de eigen middelen de benodigde kredieten om het digitaliseringsproject te realiseren.

2. De volgende projectdoelstellingen zijn de 'parameters' voor de evaluatie van het digitaliseringsproject :

- De maatschappelijke doelstellingen voor het eerste onderdeel van het digitaliseringsproject, met name het digitaal platform en het digitaliseren van de procedure, zijn het verlagen van de drempels voor toegang tot de Vlaamse bestuursrechter en bestuursrechtspraak, het verlagen van de kosten en de administratieve overlast voor procespartijen en de rechtscolleges (geen aangetekende zendingen meer, geen extra papieren kopieën van processtukken meer, niet langer meermaals dezelfde informatie ingeven (vooraf ingevulde formulieren), ...), alsook het verhogen van de transparantie wat het verloop en de timing van de procedures betreft. Door het ter beschikking stellen van dit digitaal platform zal de online beschikbaarheid van de dienstverlening van de Vlaamse rechtscolleges en de DBRC verhogen. Ten slotte zal een digitale procedure een positief effect hebben op de gemiddelde doorlooptijden van de dossiers.
- Voor het tweede onderdeel van het digitaliseringsproject, met name de bouw van een geïntegreerde, krachtige kennisdatabank, met bijbehorende, complexe zoekfunctie, die intern en extern ter beschikking kan worden gesteld, is de maatschappelijke doelstelling een betere ontsluiting van de rechtspraak, zodat procespartijen (burgers, ondernemingen, overheden, advocaten, ...) deze makkelijker kunnen consulteren en gebruiken bij de voorbereiding van hun processtukken (extern) en zodat de rechtscolleges vlotter nieuwe arresten kunnen opmaken (intern), hetgeen de duidelijkheid van de arresten en rechtszekerheid moet bevorderen, alsook de doorlooptijd van de procedures.

Bijsturingen, verbeteringen en optimalisaties van de toepassing zullen gebeuren door het actief verzamelen van feedback bij de eindgebruikers en stakeholders, zowel voor, tijdens als na het uitrollen van het digitale platform.

De iteratieve aanpak na het eerste traject (supra antwoord op vraag 1) faciliteert daarbij het gericht en snel aanpassen van de toepassing.

Daarnaast is er de parlementaire controle via het jaar- en werkingsverslag van de DBRC dat de eerste voorzitter krachtens artikel 48 DBRC-decreet jaarlijks aan het Vlaams Parlement dient te bezorgen. Aan de hand van dit verslag rapporteert de DBRC onder meer over de doorlooptijden van de dossiers tijdens het afgelopen werkjaar. In de toekomst zal de DBRC ook rapporteren over het functioneren van het digitaal platform, het gebruik ervan, de tevredenheid bij eindgebruikers, etc.